

"אצלי ישנה תאוה שיהיו אברכים שיהיו עסוקים בלימוד מתוך להט"

ש"פ עקב, כ' מנ"א תשל"ג

יש לי תאוה שאברכים "זאלן זיך קאכען אין לערנען!"

"און איך האב געוואלט אופטאן דעם ענין, אז א יונגעראן זאל זיך קאכן אין לערנען!
במילא כאשר עושים כולל, שהכוונה בזה היא, שישבו שם וילמדו, ועסקו
בלימוד מתוך להט... "ורציתי לפעול את הענין שאברכים יהיו מונחים ועסוקים
בלימוד..."! איני תולה זאת לגמרי בסיבת יר"ש, אלא פשוט מצד תאוה, אצלי
ישנה תאוה שיהיו אברכים שיהיו עסוקים בלימוד מתוך להט!

חבל
בכבוד
חב"ד

'מרכז תורה' בלב כפר-חב"ד

מען זאל נעמען מיט א שטורעם די וועלט! כל אחד בעניינו".
בשנת תשל"ד הפכה ההכרזה הזו למבצע תורה. הרבי
הבהיר ש'מבצע תורה' נועד לא רק לעורר יהודים אחרים
ללימוד התורה, אלא שגם החסידים בעצמם יוסיפו בלימוד.

'ליל שישי' של תורה וחסידות

ובכן, במקום שיש כוונות חיוביות - והן ישנן ב"ה במחננו -
דרוש רק ה'כלי' המתאים שיוציא אותן לפועל.
החלטנו אפוא להרים את הכפפה.

לרגל חג-השבועות, "זמן מתן תורתנו" שיתקבל אי"ה
בשמחה ובפנימיות אצל כל אחד ואחד מתושבי כפר-חב"ד,
הננו שמחים ליידיע את הציבור בבשורה הטובה על פתיחת
'מרכז תורה' בכפר-חב"ד, שישכון בקומת המרתף של בית
הכנסת 'בית מנחם' ויהיה אבן-שוואבת ומקום קבוע של תורה
לכל מבקש ה'.

ב'מרכז תורה' תתקיים פעילות תורנית רבה ומגוונת,
באינטנסיביות, שתשתדל לתת מענה הולם לביקוש ולצמא
הגוברים למסגרת תורנית לאנ"ש. זכינו אשר המראד-אתרא,
הגה"ח הרב מרדכי-שמואל אשכנזי שליט"א, פרש את חסותו
על המפעל והוא יזכה לליווי בקביעות, וכן יצוין כי ועד כפר-
חב"ד מכיר בחשיבותו והוא נרתם בשמחה לסייע ולתמוך
בהפעלתו.

במסגרת "רכו תורה" תופעל מידי 'ליל שישי' תוכנית 'ליל
שישי חסיד'. יוקרן וידאו על הרבי (התוועדות-קודש וכיו"ב),
יתקיים שיעור-תורה שיימסר על-ידי רבנים ומשפיעים נודעים
שיוזמו במיוחד לשם כך, וייערך סדר לימוד בחברותות. ואחת
לחודש תתקיים אחרי הלימוד, התוועדות חסידית.

פתיחת 'מרכז תורה' תיערך אי"ה ב"ד בסיון (יום חמישי
בשבוע הבעל"ט), ובעזרת ה' עם התבסס המרכז, הוא יגיע אל
יעדו העיקרי - פעילות קבועה ויוזימית, שתהפוך אותו, כשמו
כן הוא, למרכז תוסס של לימוד התורה.

בברכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות!

השאיפה הפנימית המשותפת לכולנו, אנ"ש חסידי חב"ד
תושבי כפר-חב"ד, היא ללמוד תורה במנוחת-הדעת. ואכן,
במקביל לקיום הציווי "בכל דרכיך דעהו" - הדאגה לפרנסת
בני הבית - מעוניין ואף משתדל כל אחד מאיתנו לקבוע עיתים
לתורה. לנו, חסידי חב"ד יש גם האוצרות המופלאים של תורת
רבנותינו נ"ע ובראשם תורתו המקיפה והמעשירה של רבנו
נשיאנו.

רוצים אבל אז באים התירוצים

ברם, מחמת טרדות הפרנסה המגבילות בחיי היום-יום,
מתקשים רבים מאיתנו לממש את השאיפה היוקדת הזו במידה
שהם חפצים בה. רבים משתפכים בערגה על ימי לימודיהם
בשבת תחכמוני, על שפת המעיינות הזכים של חכמה בינה
ודעת, ותולים את משאלותיהם הכמוסות בחוויות הלימוד
שלהם בישיבה.

לעיתים, ברגע של התעוררות, אנו מקבלים על עצמנו
לקבוע עתים ופשוט "לשבת וללמוד" תורה לשמה "כמו
בימים הטובים", אך למרבה הצער נדחקות ההחלטות הטובות
הללו במרוצת השגרה התובענית, ואנו מתמלאים בתירוצים
ואמתלאות כגון "רק אסדר משהו קטן וכבר אתיישב ללמוד";
"כרגע לא הסתדר - אם ירצה ה' מחר", ועוד כהנה הרהורים
שלא מסטרא דקדושה שמסתירים על הכישלון שלנו להתמסר
ללימוד התורה.

כאשר אנו מתוודעים למימדי רצונו של הרבי, שהחסידיים
ילמדו תורה, אנו מתמלאים, יש להודות, ברגשי בושה
ומתעוררים ברצון טוב להשתפר.

לפני 40 שנה, בט"ו בשבט תשל"א, שב הרבי מה'ציון'
הקדוש, והכריז על התוועדות פתע. בדברות קודשו באותה
התוועדות, גילה הרבי את סיבת ההתוועדות הפתאומית: "אחד
הטעמים להתוועדות זו - לעורר על ענין מיוחד זה [הוספה
בלימוד התורה] שזהו טוב ונכון וישר... לקחת את העולם על-
ידי 'שטורעם' בהוספה ביתר שאת ויתר עז בלימוד התורה (אז

הוא בהגיעה בתורה, "הוגה בתורה", שכל מציאותו היא
מציאות התורה, שקדמה לעולם, ובמילא היא למעלה
מהגבלות ומיצרי וגבולי הגלות, ולכן הוא "יכוף כל ישראל
לילך בה ולחזק בדקה" ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי
ישראל, בגאולה האמיתית והשלימה.

(לקו"ש חל"ה ע' 203)

"השכם והערב עליהן לבהמ"ד

והן כלין מאליהן"

שלח ליה מר עוקבא לר' אלעזר: בני אדם העומדים עלי
(לחרף ולגדף) ובידי למסרם למלכות (כח בידי להלשין
עליהן), מהו? שרטט וכתב ליה: "אמרת אשמרה דרכי
מחטוא בלשוני, אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי",
אע"פ שרשע לנגדי אשמרה לפי מחסום. שלח ליה: קא
מצערי לי טובא, ולא מצינא דאיקום בהו! שלח ליה: "דום
לה' והתחולל לו", דום לה' והוא יפילם לך חללים חללים,
השכם והערב עליהן לבהמ"ד והן כלין מאליהן.

(גיטין ז' ע"א ופירש"י)

"אי אפשר להם לישראל להיות אלא

אם כן מתעסקין בדברי תורה"

"היגאה גומא בלא בצה" (איוב ח), וכי אפשר לגומא זה
להתגדל בלא בצה ובלא מים? וכי אפשר לאחו זה להיות
בלא מים? כך אי אפשר להם לישראל להיות אלא אם
כן מתעסקין בדברי תורה, ולפי שפרשו מדברי תורה בא
עליהם השונא לכך נאמר ויבא עמלק.

(ילקוט שמעוני איוב רמו תתקד)

הרואה חלום רע -

"ישכים ויעסוק בתורה"

אמר ר' חונא: כל הרואה חלום ומתירא ממנו, מה יעשה?
ישכים ויעסוק בתורה. אם רגיל לשנות פרק אחד ישנה
שנים, אם רגיל לקרות דף אחד יקרא שנים, אם אינו יודע
לקרות ולא לשנות, יעשה עצמו כגבאי צדקה וכפרנסי
ציבור ויחיה.

(בתי מדרשות ח"א - פרק צדקות פ"א)

מצילו מחבלו של משיח

שאלו תלמידיו את רבי אלעזר: מה יעשה אדם וינצל
מחבלו של משיח? 'יעסוק בתורה ובגמילות חסדים'.

(סנהדרין צ"ח ע"ב)

"כל העוסק בתורה

אינו רואה מדת פורעניות"

מהו "ולא יראה כי יבא חום"? לומר לך, כל העוסק
בתורה אינו רואה מדת פורעניות בין בעוה"ז בין לימות בן
דוד ובין לעוה"ב.

(תנא דבי אליהו רבה פ"ח)

אז היתה מסוכנת ביותר ולכן זקוקים היו להגנה ושמירה
יתירה.

דכמו בדרך כפשוטו, יש כמה דרגות בסכנת הדרכים
(אף שכל הדרכים בחזקת סכנה), וככל שהדרך מסוכנת
יותר צריכים שמירה מעולה יותר, כן הוא בסכנה רוחנית.

וזהו החילוק בין הליכת השבטים כמה פעמים מארץ
כנען למצרים הלך ושוב, והליכתם בכתוב דידן. שהליכותי
הם הקודמות היו בשליחותו של יעקב להביא בר בשנות
הרעב, אבל הליכה זו "מהרו ועלו אל אבי גו' רדה אלי אל
תעמוד גו'", היתה קשורה עם ירידת יעקב וכל נפשות ביתו
למצרים, דהיינו הירידה לגלות, לקיים מ"ש בברית בין
הבתרים "גר יהי זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם",
ולכן דרך זו דוקא צריכה שמירה והגנה יתירה.

"הכח לגאול את ישראל מגלות

הוא בהגיעה בתורה"

וזהו שהזהיר יוסף "אל תפסיקו מדבר הלכה",
שההגנה ב"דרך" המובילה לגלות היא ע"י שלא יהי הפסק
אצלם בעיון התורה, דכאשר בני" עוסקים בתורה בעיון,
שמתאחדים עם התורה, ככחם להתגבר על חושך הגלות
ואין הגלות שולטת כלל על איש ישראל, וכמרז"ל "אין לך
בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה".

וזהו גם מה שמצינו, שלפני ירידת יעקב למצרים הנה
"ואת יהודה שלח לפניו גו' להורות לפניו גושנה", ואמרו
רז"ל "להתקין לו בית תלמוד שיהא שם מורה תורה שיהו
השבטים הוגים תורה" - לא רק שיהי בהשבטים לימוד
התורה,

אלא שיהי "בית תלמוד", מקום של עיון, "שיהו השבטים
הוגים תורה", המורה על היגיעה דוקא, כי רק ע"י העיון
והיגיעה בתורה, אין הגלות יכולה לשלוט על בני ישראל.

מלך המשיח - כל מציאותו הוא תורה

ועפ"ז מובן גם הטעם, מהתנאים דמלך המשיח הוא
שיהי "הוגה בתורה" (אף שעיקר ענינו לכאורה הוא היותו
מלך, "מלך המשיח" -) כי הכח לגאול את ישראל מגלות

כשישראל עוסקים בתורה - אין כל אומה ולשון שולטת בהם"

פעם אחת שלח ר' יוסי לודאה לר' אלעאי, אמר לו:
'כל הגוים נתן להם הקדוש ברוך הוא שרים ממונים
עליהם, והם שבעים שרים הסובבים כסא כבודו;
ישראל באי זה מקום נתנם? שלח לו: 'יתן אותם
אלהים ברקיע השמים'. והוא שלח לו: 'בתוך המים,
בתוך דברי תורה שנמשלה כמים, שנאמר "הוי כל
צמא לכו למים", ולכך כשהם עוסקים בתורה אין כל
אומה ולשון שולטת בהם; ולא עין הרע, כדגים הללו
שהם בתוך המים; תוך ממש, שאין שום מצודה
נכנסת שם, ואפילו יצר הרע שהוא המצודה מקטרג
שם, התורה שומרת את האדם שלא ילכד במצודתו'.

(מדרש בין מים למים - בתי מדרשות ח"ב)

דירה בתחתונים ע"י לימוד התורה

"עיקר ההדגשה היא על קביעת עתים לתורה"

עפ"ז מובן גודל ההשתדלות בענין דקביעות עתים לתורה: לכאורה, מכיון שהכוונה דעשיית דירה לו ית' בתחתונים נשלמת ע"י קיום המצוות בענינים גשמיים - צריכה להיות עיקר ההשתדלות לפעול את הענין דקיום המצוות, וא"כ, מדוע מדגישים כל כך שיש לפעול בקביעת עתים לתורה דוקא?!

הן אמת שגם ע"י לימוד התורה נפעל בירור השכל - אבל אעפ"כ, כל זה אינו אלא בנוגע לשכלו של האדם הלומד, ואין זה שייך לכח המעשה שלו, ועאכ"כ שאין זה שייך לביורר מציאות העולם, שכן, כדי לפעול את בירור העולם, לעשות לו ית' דירה בתחתונים - יש לעסוק בקיום המצוות בדברים גשמיים דוקא.

ואעפ"כ, עיקר ההדגשה היא על קביעת עתים לתורה, ולא עוד אלא שמסבירים שבשלב ראשון לא צריכים לדבר אודות ענינים אחרי (מעמדו ומצבו בעניני יהדות, קיום המצוות וכו' -) שכן כאשר יתחילו לדבר עמו אודות כמה ענינים ביחד, לא יפעלו עליו מאומה, גם לא בענין אחד, ולכן היותר - למחצה לשליש ולרביע...

"ע"י לימוד התורה נפעל הענין דדירה בתחתונים"

וא"כ, כאשר יש אפשרות לדבר עמו בענין אחד בלבד, קיום מצוה או לימוד התורה - מדוע מעדיפים לדבר אודות קביעת עתים לתורה, מהי התועלת שבדבר בנוגע לענין דדירה בתחתונים?!

והמענה לזה - בדברי הזהר "זכאין אינון ישראל דמשתדלי באורייתא... דבגינה יזכון לעלמא דאתי, היינו, שגם ע"י לימוד התורה נפעל הענין דדירה בתחתונים.

"אין כאן שום תכלית אחר מלבד עצם הענין דלימוד התורה"

והנה, אף שגם ע"י ההשתדלות בתורה פועלים את הענין דדירה בתחתונים ("בגינה יזכון לעלמא דאתי"), מ"מ, שלימות הענין דלימוד התורה הוא - לימוד התורה לשמה: לימוד התורה לשמה פירושו - שאין כאן שום תכלית אחר מלבד עצם הענין דלימוד התורה, כלומר, לא רק שאינו לומד כדי לקבל שכר (שכר גשמי, או שכר רוחני), אלא אפילו לא כדי לפעול את הענין דדירה בתחתונים, שכן, כאשר יהודי לומד תורה, עליו להיות מונח בתורה בכל מציאותו, כך שאין מקום למחשבה אודות ענין אחר, אפילו ענין הכי נעלה כמו עשיית דירה לו ית' בתחתונים!

לימוד התורה צריך להיות רק מפני שזוהי תורתו של הקב"ה, כנוסח ברכת התורה: "ונתן לנו את תורתו" - כשם שקיום המצוות צריך להיות מפני ש"קדשנו במצוותיו וצונו", ובלשון חז"ל: "שכר מצוה מצוה", היינו, ששכר

המצוה אינו שכר גשמי או רוחני, כי אם - המצוה עצמה כו'. ובלשון הידוע - תענוג בורא, שבאין ערוך כלל לגבי תענוג נברא.

"דוגמא ח' . . באופן דכפליים"

כל האמור לעיל מוסיף התעוררות וחיות בהשתדלות לפעול על יהודים שיקבעו עתים לתורה.

וכאמור - יש להתחיל מהענין דלימוד התורה עצמו, היינו, לא לשם תכלית אחר, כדי לפעול את הענין דקיום המצוות (בירור העולם), כי אם עצם הענין דלימוד התורה, אלא שבדרך ממילא - "המאור שבה מחזירו למוטב".

וכמדובר כמ"פ שההשתדלות בכל זה תלוי' (בין השאר) גם בכך שהוא בעצמו קובע עתים לתורה, שאז נעשית הנהגתו "דוגמא ח", לכל אלו שנמצאים מסביבו.

ומובן, שכאשר רוצים לפעול קביעת עתים לתורה במדה מסוימת, צריך המשפיע בעצמו לעסוק בענין זה באופן ד"כפליים", וטעם הדבר - כמדובר כמ"פ שהמושפע עושה חשבון, ובצדק, שמספיק עברו לעשות את ה"מחצה" ממה שעושה המשפיע, ולכן, צריך המשפיע להוסיף בזה כפליים, ה"מחצה" ממה שעושה המשפיע, ולכן, צריך המשפיע להוסיף בזה כפליים, ואז - יצליח לפעול על המושפע שיקבע עתים לתורה כדבעי לי' למיעבד.

(ש"פ לך ה'תשמ"ה)

קביעות עתים לתורה - מדי יום ביומו

"שיעור קבוע . . ששום דבר שבעולם אינו מזיז אותו"

והנה, כל האמור לעיל אודות הענין דלימוד התורה - הרי זה בהמשך להמדובר בהתועדות שלפנ"ז, וכן במכתב הכללי, אודות ההשתדלות בענין שיעורים קבועים בתורה: יש להשתדל ביותר וביותר אשר כל אחד ואחד מישראל - יה' מי שהיה - יקבע שיעור בלימוד התורה...

וההדגשה בזה היא - שצריך להיות שיעור קבוע, והכוונה בזה - הן לקביעות בנפש, והן לקביעות בזמן, שכן, אבן הבוחן לדעת שענין זה אכן קבוע בנפשו, הוא - כאשר רואים שהדבר בא לידי פועל, שמידי יום ביומו יש לו זמן קבוע המוקדש ללימוד התורה, ובאופן ששום דבר שבעולם אינו מזיז אותו ואינו מפריע לו להקדיש זמן קבוע זה ללימוד התורה (כידוע דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר בענין זה) הנה אז יודעים שזהו דבר קבוע אצלו - "קבוע לא בטיל". ומובן, שכל האמור לעיל נוגע (לא רק לאלו שלעת-עתה לא היו להם שיעורים קבועים בלימוד התורה, אלא) גם לאלו שיש להם כבד שיעורים קבועים בתורה - שיש להם להשתדל להוסיף בזה עוד יותר, באופן ד"מעלין בקודש"...

"דוגמא ח' . . שזוהי כל חיותו ער לעבט אין דעם!"

ומובן, שהכוונה בכל האמור לעיל - הן בנוגע לעצמו, והן

בנוגע לפעולה על הזולת, ובודאי שדברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם, ובפרט כאשר מראה "דוגמא ח" מהנהגתו האישית בזה, ובהדגשה - לא רק "דוגמא" סתם, אלא "דוגמא ח", היינו, שרואים עליו שאין זה באופן דמן השפה ולחוץ בלבד, כי אם באופן שזוהי כל חיותו, "ער לעבט אין דעם!"

והמעשה הוא העיקר:

בכל מקום ישתדלו לפעול על כאו"א מישראל לקבוע שיעורים בלימוד התורה - הן אלו שעד עתה לא היו להם שיעורים בתורה, והן אלו שיש להם כבר שיעורים בתורה, שייסיפו בזה כהנה וכהנה.

(ש"פ נח תשמ"ה)

זכות האשה

זכות האשה בתלמוד תורה

אשה אינה במצות תלמוד תורה... ומכל מקום אם היא עוזרת לבנה או לבעלה בגופה ומאודה שיעסוק בתורה, חולקת שכר עמהם, ושכרה גדול מאחר שהם מצווים ועושים על ידיה, מה שאין כן באשה שלמדה תורה שיש לה שכר, אבל לא שכר גדול כשכר האיש, מפני שאינה מצווה ועושה.

(הל' ת"ת לאדה"ז פ"א ה"ד)

מעשה בילד שניצול בזכות ספר בראשית

מעשה בתינוק אחד שלמדו אביו ספר בראשית. פעם אחת עלה הקיסר לאותה מדינה, ונשבה אותו התינוק וספרו עמו, וחבשוהו בבית האסורים וספרו עמו, והכניסו לספרו לגנזי הקיסר. פעם אחת נטרפה דעתו של הקיסר, אמר להם 'הביאו לי ספר הזכרונות'. הלכו לגנזי הקיסר, ומצאו הם בראשית. ובאו כל גדולי המלכות לקרות בו ולא היו יודעין לקרות בו, ואמרו לו 'זה הספר מן ספרי ישראל הוא, ויש כאן תינוק אחד מהם שהוא חבוש בבית האסורין שלך'. מיד הלכו וקראו לאותו תינוק. כיון שהיה רואה את ספרו מיד חבקו ונשקו, וקראו לפני הקיסר ומפרש אותו מן בראשית עד ויכלו. כיון ששמע המלך שבחו של הקב"ה האיך ברא את עולמו, מיד עמד מן כסאו ונשקו לאותו תינוק על ראשו, ואמר לו 'יודע אני שלא הרגיש הקדוש ברוך הוא את עולמו אלא בשבילך כדי להתירך מבית האסורין'. מיד נתן לו הקיסר הרבה כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות ועבדים ושפחות ושיגרו בכבוד גדול אצל אביו. והלא הדברים ק"ו, ומה התינוק הזה שלא למד אלא ספר בראשית בלבד עלתה לו כך, הלומד כל התורה כולה על אחת כמה וכמה.

(תנא דבי אליהו זוטא פ"ז)

מצות תלמוד תורה בנשים - רק ע"י סיוע לבעלה ובני!

האשה עוזרת לבנה או לבעלה מלכתחילה בקיום המצוה של ת"ת - היינו שהיא עושה פעולת השתתפות בענין ומצוה זו, עוזרת בעצם המצוה ולכן חולקת שכר עמהם, מקבלת (חלק ב) שכר לימוד התורה של הבעל והבן. כשעוזרת בלימוד התורה הרי שהמצוה נעשית בפועל בהשתתפותה (וגם) על ידיה, לכן יש לה ג"כ מצוה.

והנה מלשון הגמרא "פלגאן בהדיהו" (וכן לשון אדה"ז "חולקת שכר עמהם" - ולא נוטלת שכר), מוכח... דיש לה חלק במצות ת"ת ממש, והיינו כנ"ל: מכיון דמצוות ת"ת של הבעל והבן, שמצווים בזה, נעשית בעזרתה ו(גם) על ידיה, הרי יש לה חלק בקיום מצותה, היינו חלק במצות ת"ת, ולכן "פלגאן בהדיהו" - חולקת שכר עמהם" כמצווה ועושה", מאחר שהם מצווים ועושים על ידיה. ובהע' 42: וכהפס"ד... יכול אדם להתנות עם חבירו שהוא יעסוק בתורה כו' ויחלוק עמו כו'.

(לקו"ש ח"ד עמ' 41-42)

"ע"י העיון והיגיעה בתורה, אין הגלות יכולה לשלוט על בני ישראל"

משיחת ש"פ וארא תשמ"א

ב' מדרגות בשמירה של התורה

במהות ההגנה והשמירה שעל ידי תורה, שיש לבארה בשני אופנים:

1) זוהי סגולה הקשורה עם המצוה דת"ת, שגדלה זכות מעשה מצוה זו, עד שמגינה על האדם. וע"ד מ"ש הרמב"ם שהקורא "פסוקין ומזמור מתהלים" הרי "זכות קריאתו" מגינה עליו וניצל "מצרות ומנזקים".

2) הלימוד פועל שינוי בהאדם העוסק בתורה, דכאשר טרוד ועסוק בת"ת, נעשה שינוי גברא ע"י שהתורה מתאחדת עמו (בלשון רבינו הזקן, שנעשה "יחוד נפלא... לאחדים ומיוחדים ממש מכל צד ופנה" דשכל האדם ודחכמת התורה) ובמילא הרי הוא מוגן ושומר מכל דבר המזיק (כמו התורה). וע"ד מאמר חז"ל "ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בהן... שכל גופן אש דכתיב הלא כה דברי כאש נאום ה'".

והנפק"מ בין שני אופנים אלה: לאופן הא' מספיק לימוד התורה למיגרס, ואפילו קריאת פסוקים לחוד, כלשון הרמב"ם הנ"ל "שקרא פסוקין ומזמור מתהלים", שהרי מקיים מצות ת"ת; משא"כ לאופן הב' ה"ז רק כאשר האדם לומד לעיון, שרק כאשר "לומדה היטב בעיון שכלו", מתאחד שכל האדם עם חכמת התורה ונעשה שינוי גברא כו'...

בלימוד בעיון - שמירה והגנה יתירה

ויש לבאר טעם המדרש שהשבטים הוצרכו להגנה זו שעל ידי עיון התורה - שזהו משום שהדרך שהלכו בה